

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

Başvuru Numarası : 2013/3672
Karar Tarihi : 30/12/2014

Başkan : Alparslan ALTAN
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Raportör : Yunus HEPER
Başvurucu : Caner KANDIRMAZ
Vekili : Av. Onur KÜÇÜKYETİM

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, ehliyetinin geri alınmasına ilişkin karara yaptığı itirazın itiraz merciince yeterli inceleme yapılmadan reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkı ve seyahat özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu, ihlalin tespitiyle, ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 20/5/2013 tarihinde Adana 4. Ağır Ceza Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede başvurunun Komisyona sunulmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölümün Üçüncü Komisyonunca, kabul edilebilirlik incelemesi Bölüm tarafından yapılmak üzere, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm tarafından 17/2/2014 tarihinde yapılan toplantıda, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular ile başvurunun bir örneği görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. Adalet Bakanlığının 29/5/2014 tarihli görüş yazısı 9/6/2014 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiş olup, başvuru tarafından Adalet Bakanlığı görüşüne karşı beyanda bulunulmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru dilekçesi ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:
7. Başvurucu hakkında üçüncü kez alkollü araç kullanmaktan dolayı Adana-Sarıçam İlçe Jandarma Komutanlığınca 27/5/2012 tarihinde tutanak tutulmuştur.

8. Başvurucu aleyhine ehliyetinin geri alınması için Adana 1. Sulh Ceza Mahkemesine 5/11/2012 tarihinde dava açılmıştır.

9. Adana 1. Sulh Ceza Mahkemesi 7/3/2013 tarihli kararı ile başvurunun ehliyetinin 5 yıl süreyle geri alınmasına karar vermiştir.

10. Başvurucu hakkında ayrıca Sarıçam Kaymakamlığının 31/10/2012 tarihli kararıyla, alkol veya uyuşturucunun etkisi altındayken araç kullandığı gerekçesiyle 9.000,00 TL idari yaptırım kararı verilmiştir.

11. Başvurucu Sarıçam Kaymakamlığının idari yaptırım kararının iptali için Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesine itirazda bulunmuştur. Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesi, 21/3/2013 tarihli kararı ile Sarıçam Kaymakamlığının 31/10/2012 tarihli idari yaptırım kararının iptaline karar vermiştir. Mahkeme kararını “...*olay tarihinde itiraz edenin A.D. 'nin kullandığı motosiklette yolcu olarak bulunduğu, motosikleti kendisinin kullanmadığı ve dolayısıyla itirazın yerinde olduğu anlaşılma*kla Adana Valiliği Sarıçam Kaymakamlığına düzenlenen 2012/16 karar numaralı idari yaptırım kararının iptaline karar vermek gerekmiş...” biçiminde gerekçelendirmiştir. Söz konusu karar 22/4/2013 tarihinde kesinleşmiştir.

12. Sonuç olarak mevcut olayda başvuru hakkında jandarma tarafından düzenlenen aynı tutanağa dayanarak Adana 1. Sulh Ceza Mahkemesince 5 yıl ehliyetin geri alınması kararı verilmişken Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından anılan tutanağa dayalı olan idari yaptırım kararının iptaline karar verilmiştir.

13. Başvurucu, Adana 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 7/3/2013 tarihli ehliyetinin 5 yıl süreyle geri alınması kararına karşı 4/4/2013 tarihinde itiraz etmiştir. Başvurucu, Mahkemeye, itiraz dilekçesi ile birlikte kendi kanıtlarını ve Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 21/3/2013 tarihli kararını da sunmuştur.

14. Adana 10. Asliye Ceza Mahkemesi 12/4/2013 tarihinde itirazı “*itiraza konu kararda gösterilen gerekçeye göre usul ve yasaya aykırı bulunmadığı...*” gerekçesiyle kesin olarak reddetmiştir.

15. Karar başvurusu 19/4/2013 tarihinde tebliğ edilmiş ve bireysel başvuru 20/5/2013 tarihinde yapılmıştır.

B. İlgili Hukuk

16. 13/10/1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun “*Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı*” kenar başlıklı 48. maddesinin 5. fıkrası şöyledir:

“Yapılan tespit sonucunda, 0.50 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullandığı tespit edilen sürücüler hakkında, fiili bir suç oluştursa bile, 700 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. Hususi otomobil dışındaki araçları alkollü olarak kullanan sürücüler bakımından promil alt sınırı 0.21 olarak uygulanır. Alkollü olarak araç kullanma nedeniyle sürücü belgesi geri alınan kişiye, son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; ikinci defasında 877 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle, üç veya üçten fazlasında ise, 1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri her seferinde beşer yıl süreyle geri alınır. Sürücü belgelerinin herhangi bir nedenle geçici olarak geri alınmış olması hâlinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde başlar.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Mahkemenin 30/12/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuru tarih ve 2013/3672 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

18. Başvurucu, Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 21/3/2013 tarihli kararı ile Sarıçam Kaymakamlığının 31/10/2012 tarihli idari yaptırım kararının iptaline karar verildiği halde, aynı olay nedeniyle verilen 5 yıl ehliyetinin geri alınmasına dair Adana 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 7/3/2013 tarihli kararına yaptığı itirazın Adana 10. Asliye Ceza Mahkemesince dosya yeterince incelenmeden reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ve seyahat özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürmüş ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

19. Başvurucu her ne kadar ehliyetinin geri alınmasına dair mahkeme kararlarının adil yargılanma hakkı ve seyahat özgürlüğünü ihlal ettiğini ileri sürmüş ise de bu iddiaların özü, adil yargılanma hakkına müdahale hususu ile ilgilidir. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı değildir. Bu sebeple başvuru iddiaları adil yargılanma hakkı çerçevesinde değerlendirilmiştir.

B. Değerlendirme

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

20. Başvurucunun şikâyetlerinin açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşıldığından, kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

21. Başvurucu, hakkında tanzim edilen idari yaptırım kararının mahkemece iptal edilmesine rağmen aynı olay nedeniyle verilen 5 yıl süreyle ehliyetin geri alınmasına dair karara yaptığı itirazın reddedilmesi suretiyle mahkemeler arasında çelişki ortaya çıktığını, itiraz mercii olan Adana 10. Asliye Ceza Mahkemesine sunmuş olduğu Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 21/3/2013 tarihli kararının dikkate alınmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

22. Adalet Bakanlığı görüş yazısında, Anayasa Mahkemesinin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AIHM) önceki bazı kararları hatırlatılmıştır. Bakanlık, başvuru dile getirmesine rağmen esaslı hususların derece mahkemelerinde tartışılmamasının gerekçeli karar hakkı kapsamında değerlendirilebileceğini belirtmiştir.

23. Başvurucu tarafından ileri sürülen iddia esasen, itiraz merciiince başvuru iddialarının ve sunduğu delillerin dikkate alınmadığı noktasında toplanmaktadır. Bu sebeple belirtilen iddiaların gerekçeli karar hakkı kapsamında değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

24. Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

25. Anayasa'nın "Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması" kenar başlıklı 141. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır."

26. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyumsuzluklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir."

27. Sözleşme metni ile AİHM kararlarından ortaya çıkan ve adil yargılanma hakkının somut görünümleri olan alt ilke ve haklar, esasen Anayasa'nın 36. maddesinde yer verilen adil yargılanma hakkının da unsurlarıdır. Gerekçeli karar hakkı da makul sürede yargılanma hakkı gibi, adil yargılanma hakkının somut görünümlerinden biri olup, Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı birçok kararında, ilgili hükmü Sözleşmenin 6. maddesi ve AİHM içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle, gerek Sözleşme'nin lafzi içeriğinde yer alan gerek AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen gerekçeli karar hakkı gibi ilke ve haklara, Anayasanın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir (B. No. 2012/13, 2/7/2013, § 38). Ayrıca, hakkaniyete uygun yargılamanın bir unsuru olan gerekçeli karar hakkı Anayasa'nın 141. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, mahkemelerin uyması gereken bir yükümlülük olarak düzenlenmiştir.

28. Mahkeme kararlarının gerekçeli olması adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olmakla beraber, bu hak yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi şeklinde anlaşılabilir. Bu nedenle, gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir. Bununla birlikte başvurunun ayrı ve açık bir yanıt verilmesini gerektiren usul veya esasa dair iddialarının cevapsız bırakılmış olması bir hak ihlaline neden olacaktır (B. No: 2013/1213, 4/12/2013, § 26).

29. Başvuru konusu olayda, başvuru hakkında 3. kez alkollü araç kullandığından bahisle kolluk tutanağı düzenlenmiştir. Başvurucunun eylemi nedeniyle idarece idari para cezası verilmiş, ayrıca Adana 1. Sulh Ceza Mahkemesince de 5 yıl süreyle ehliyetin geri alınmasına karar verilmiştir. Başvurucu, idari para cezasına itiraz etmiş ve yapılan yargılama sonucunda Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesi, başvurunun söz konusu alkollü araç kullanmak eylemini işlemediği gerekçesi ile idari para cezasını iptal etmiştir. Başvurucu, Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesinin bu kararını delil göstererek Adana 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 5 yıl süreyle ehliyetin geri alınmasına dair kararına itiraz etmiştir. İtiraz mercii, başvurunun iddiaları ve sunduğu delil hakkında hiçbir değerlendirme yapmadan itirazı reddetmiştir.

30. Somut olayda başvuru, itiraz mercii, sonradan ortaya çıkan ve Sarıçam Kaymakamlığı tarafından verilen idari para cezasının başvurunun isnat edilen alkollü araç kullanma fiilini işlemediği gerekçesiyle iptaline ilişkin Sulh Ceza Mahkemesi kararını sunmasına rağmen bu delilin itiraz incelemesinde değerlendirilmemiş olmasını şikâyet etmektedir.

31. İtiraz veya temyiz mercii, itiraz veya temyiz incelemesine konu mahkeme kararına ve bu karardaki gerekçelere katıldığı durumlarda, buna ilişkin kararını ayrıntılı olarak gerekçelendirmemesi, kural olarak, gerekçeli karar hakkına ve dolayısıyla adil yargılanma hakkına aykırılık teşkil etmez (B. No: 2013/723, 21/11/2013, § 44). Öte yandan

somut olayda olduğu gibi itiraz veya temyiz incelemesi sırasında ayrı ve açık bir yanıt verilmesini gerektiren usul veya esasa dair iddiaların itiraz veya temyiz mercilerince cevapsız bırakılmış olması bir hak ihlaline neden olabilir.

32. Bu kapsamda Adana 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 5 yıl süreyle ehliyetin geri alınmasına dair kararının gerekçesini benimsediği anlaşılan itiraz mercii, kararında ayrıca bir gerekçeye yer vermemiştir. Dahası itiraz mercii, kararının sonucunu etkileyecek nitelikte olan ve dosyaya sunulan, başvuruçunun söz konusu alkollü araç kullanma eylemini işlemediğine dair Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesinin kararını değerlendirmemiş ve başvuruçunun bu yöndeki iddiaları hakkında ayrı ve açık bir yanıt vermemiştir.

33. Belirtilen nedenlerle, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

34. Başvuruçucu, ihlalin tespitiyle, ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

35. 6216 sayılı Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuruçucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

36. Başvuruçucu hakkında verilen kararın adil yargılanma hakkını ihlal ettiği gözetilerek başvuruçunun ehliyetinin geri alınmasına ilişkin davada yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar görülmüştür. Adil yargılanma hakkına ilişkin ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosyanın ilgili Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

37. Başvuruçucu tazminat talebinde bulunmamıştır.

38. Başvuruçucu tarafından yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin başvuruçuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvuruçunun, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. İhlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemesine gönderilmesine,

D. Başvurucu tarafından yapılan 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına.

30/12/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ